

Araştırma Makalesi

**TAM GÜN EĞİTİME GEÇİŞE İLİŞKİN YÖNETİCİ
GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ¹**

**INVESTIGATION OF MANAGER OPINIONS ABOUT TRANSITION TO
FULL DAY EDUCATION**

Mukadder BOYDAK ÖZAN

Fırat Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Elazığ, Türkiye
E-mail: mboydak@firat.edu.tr, ORCID ID: 0000-0001-5690-6985

Efraim ÖZTÜRK

Fırat Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Elazığ, Türkiye
E-mail: ozturkefraim@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-2653-6810

Başvuru Tarihi: 13.01.2018

Yayına Kabul Tarihi: 18.12.2018

Özet

Bu çalışmanın amacı, ikili eğitim ile tam gün eğitim sistemlerinin olumlu ve olumsuz yanlarının kıyaslanarak, ikili eğitimden tam gün eğitim uygulamasına geçişin ortaya çıkaracağı bazı problemlerin belirlenmesi ve bu problemlerin giderilmesi hususunda ilgililere veriler oluşturmaktır. Araştırma deseni olarak, durum çalışması modeli tercih edilmiştir. Durum çalışması güncel bir durumu, olayı detaylı bir şekilde inceleyen kapsamlı bir çalışmadır. Tam gün eğitime geçişin güncel bir durum olması bu yöntemin kullanılmasında etkili olmuştur. Araştırmanın örnekleminin belirlenmesi kolay ulaşılabilir durum örnekleme yöntemi ile yapılmıştır. Örneklem grubu, 2016-2017 eğitim-öğretim yılında Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde lisansüstü eğitime tabi olan öğrencilerden oluşmaktadır. Örneklem grubunu oluşturan bu kişiler, aynı zamanda Elazığ il merkezindeki ilkököl ve ortaokullarda idareci olarak görev yapmaktadırlar. Elde edilen sonuçlar, katılımcıların ikili eğitime göre tam gün eğitimi daha faydalı bir sistem olarak gördüklerini göstermektedir. Katılımcıların görüşlerine göre yeni sisteme geçişte bazı sorunlar tespit edilmiştir. Bunların başında sistemin başlaması ile derslik sayılarının azalacak ve buna bağlı olarak da derslik başına düşen öğrenci sayılarının artacak olması gelmektedir. Bu da ancak yeteri kadar bina ve dersliğin oluşturulabilmesi ile çözülebilecektir.

Anahtar kelimeler: ikili eğitim, tam gün eğitim, eğitim sistemi

Abstract

The purpose of this study is to determine some problems to be caused by transition from dual education to full-day education by comparing the positive and negative aspects of dual and full-day education systems, and to provide the authorities with data on the elimination of these problems. As a research design, it is preferred to choose an case study model. A case study is a comprehensive study that examines a current situation and event in detail. The fact that the transition to full-time education is a current situation has influenced the use of this method. The sampling of the research is determined by using the easy-to-attain situation sampling method. The sample group consists of the students who are subject to postgraduate education in the Educational Sciences Institute of Fırat University in 2016-2017 academic year. The sample group also serve as the administrator of the primary and secondary schools in the city center of Elazığ. The results obtained indicate that the participants consider full-day education as a more useful system compared to dual education. According to the views of the participants, some problems were identified in the transition to the new system. The decrease in the number of classrooms along with the initiation of the system and therefore the increase in the number of students per classroom are the most

¹Bu çalışma; 12. Uluslararası Eğitim Yönetimi Kongresi, Ankara, Türkiye, 11- 13 Mayıs 2017' de sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

important obstacles. This will only be possible with the establishment of sufficient buildings and classrooms.

Keywords: dual education, full day training, education system.

GİRİŞ

Eğitim, bir toplumun varlığını sürdürebilmesi ve geliştirmekte olan dünyada söz sahibi olabilmesi için büyük önem taşımaktadır. Sürekli değişen dünya şartları, eğitimi zorunlu bir ihtiyaç haline getirmiştir. Türkoğlu'na (2002, s.5) göre eğitim, topluma, kültüre ve zamana göre amacı değişen, dinamik bir yapıdır. Eğitim, felsefe biliminde de kendine farklı tanımlar bulmaktadır. Eğitim, idealistlere göre yaratana kavuşmak amacıyla yapılan etkinlikler iken, Marksistler için sorunsuz bir şekilde ürün ortaya çıkarma süreci, Pragmatistler için bireyde istendik davranış değiştirme, Varoluşçular için ise insanın kendini geliştirmesini sağlayan bir araç olarak tanımlanır (Sönmez, 2003, s.2). Sosyal, kültürel, ekonomik ve teknolojik gelişmeler ile eğitimde de yenilikler ve değişimler yaşanmaktadır. Ülkeler ihtiyaçlarına, mevcut durumlarına ve şartlarına göre eğitim için yeni sistemler geliştirmekte ve eğitimden en üst düzeyde faydalanmaya çalışmaktadırlar.

Bütün kalkınmaların temeli ve hareket noktası olarak görülen ilköğretimin (Ünal, 2001, s.36) verildiği okullar, derslik sayısı, ulaşım imkânı, öğrenci sayıları, öğretmen sayıları, okul binasının fiziki durumu, bulunduğu yerin sosyoekonomik durumu ve coğrafi etmenlerden dolayı farklılık arz etmektedir. Bu farklılık, okullardaki eğitim sürelerini de etkilemiştir. Ülkemizde okulların durumlarına göre tam gün ve ikili eğitim sistemi uygulanmaktadır (Kocaoluk, 1991, s.64).

Genelde, eğitimde gelişmiş ülkelerde tek tip eğitim sistemi olarak kullanılmakta olan tam gün eğitimin, ülkemizde yaygın olarak kullanılmamasının başlıca sebeplerinden biri göçtür. 1980'den sonra köylerden kentlere doğru meydana gelen göç sonucu, kentler eğitim ihtiyacını karşılamakta zorlanmıştır. Kent okulları, kırsal kesimdeki çocukların yükünü de taşımak zorunda kalmıştır. Bu durumda öğrenciler dersliklere sığamaz hale gelmiştir. Kentlerde öğrenci sayısının artmasıyla on binlerce yeni dersliğe gereksinim duyulmuştur. Okul binalarının yetersizliği, dersliklerin kalabalık olması okulların büyük çoğunluğunda ikili öğretime geçilmesini zorunlu kılmıştır (Erdoğan, 2002, s.28).

İkili eğitimden tam gün eğitime geçilememesinin göç dışında başka nedenleri de vardır. Okul yöneticileri, ana sınıflarını okulun parasal gücünün önemli bir kaynağı olarak gördüklerinden öğrenci mevcutlarının artırılmasına önem vermektedirler. Öğrencisini okula yazdıran veliden değişik adlarda yardım amaçlı toplanan paralardan dolayı öğrenci sayısının artışı gelirin de artışı olarak görülmektedir (Camuzcu, 2007). Uçar (1999)'a göre bir diğer neden ise, bürokratik olarak kilit roldeki kişilerin talebi ile kayıt yeri dışından öğrenci alınmasıdır. Bu durum da sınıfların mevcutlarını arttırarak, ikili öğretimi alternatifsiz bir duruma getirmiştir. (Akt. Camuzcu, 2007, s.34).

Belirtilen zorunlu sebeplerle devam eden ikili eğitim uygulaması, eğitim neferleri olan öğretmenleri olumsuz yönde etkilemektedir. Art arda işlenen dersler ve kısa tutulan teneffüsler sonucu öğretmenler, dinlenmeye fırsat bulamamakta ve bir sonraki derse daha yorgun bir şekilde girmek zorunda kalmaktadırlar. Aynı zamanda bazen öğretmenlerin okula sabah erken gelmeleri, bazen ise akşam okuldan geç vakitte ayrılmaları ve bu ikilemin her sene değişebilmesi öğretmenlerin aile düzenini ve günlük yaşamını da olumsuz yönde etkilemektedir. İkili eğitim uygulaması ile sabah erken saatlerden, akşam

geç vakitlere kadar okullarda devam eden eğitim, belki de en çok okul idarecilerini yıpratmaktadır. İlköğretim kurumlarında görevli tüm personelin çalışma usul ve esasları 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nda belirtilmiştir. DMK'nin 99. Maddesinde, memurların genel olarak haftada 40 saate kadar çalıştığı belirtilirken, bazı okul yöneticilerinin ilköğretim kurumlarında haftada 50-60 saate kadar durmaları ve buna rağmen emeklerinin karşılığını parasal anlamda da alamamaları, mesleğe olan bağlılıklarını zedelemekte ve motivasyonlarını olumsuz etkilemektedir (Güçlü, 2006, s.87).

Eğitimden en etkili bir şekilde fayda sağlama hakkı olan ve eğitim sisteminin en kalabalık elemanı olan öğrenciler de şüphesiz ikili eğitim sisteminden nasiplerini almaktadırlar. İkili eğitim uygulaması ile ders aralarının süresi azalmakta, öğrenci ihtiyacını gidermekte zorlanmaktadır. Arkadaşları ile etkileşim kurmaya vakti kalmayan öğrenci, ders dışında hiçbir aktiviteye katılmadan eve yorgun bir şekilde gitmekte ve sosyalleşmemektedir. Bu durum da haliyle öğrenciyi okuldan soğutmakta ve başarılarını olumsuz bir şekilde etkilemektedir (Camuzcu, 2007).

İkili eğitimin olumsuzluklarını ifade edenlerin yanında, ikili eğitimi savunanlar da vardır. Kavak ve Ekinci'ye (1994, s.68) göre, Schiefelbein ve Farrel (1982), ikili eğitim ile tam gün eğitimin akademik olarak öğrencide bir fark oluşturmadığını tespit etmişlerdir. Bu da, okul binalarının az olduğu, buna karşılık ise nüfusun çok olduğu yerleşim birimlerindeki okulların ikili eğitim için tercih edilebileceği anlamına gelmektedir. Böylelikle eğitim ihtiyacından yoksun kalan birçok kişi, bu sayede bu ihtiyacını karşılayacaktır. Aynı zamanda öğretmenler ve veliler için, sabah ya da öğleden sonra günün belli bir bölümünü kendi kişisel işlerine ayırabilmeleri de ikili eğitimin sağladığı yararlar arasında sayılabilir.

Yukarıda her ne kadar ikili eğitimin olumlu yanlarından bahsedilmişse de, tüm eğitim paydaşlarının sabah belirli bir saatte okula gelip, akşama kalmadan okuldan ayrıldıkları, uzun teneffüs zamanları ve öğlen arası ile bir sonraki derse daha çok dinlenerek hazırlandıkları ve özellikle öğrencilerin, okulda çokça zaman geçirerek sadece derse değil, sosyal etkinliklere de vakit ayırabildikleri tam gün eğitim sistemi, bu olumlu özellikleri ile daha çok dikkat çekmektedir. Literatür incelendiğinde eğitimde tam gün uygulamasının yapıldığı ülkelerde yapılan akademik çalışmalarda elde edilen sonuçlar da tam gün eğitimin ikili eğitime göre her alanda oldukça faydalı bir sistem olduğunu göstermektedir (Cryan vd., 1992; Housden ve Kam, 1992; Karweit, 1992; Katz, 1995; Rothenberg, 1995; Stipek vd., 1995; Elicker ve Mathur, 1997; Fusaro, 1997; Entwisle ve Alexander, 1998; Stoflet, 1998; Gullo, 2000; Lee vd, 2006; Herry vd., 2007). Bu bakımdan, Türkiye'de uygulanacak tek tip eğitim sistemi, vatandaşların hayatına ve düzenine bir standart getirecek ve karmaşıklıkları ortadan kaldıracaktır. Bu doğrultuda Milli Eğitim Bakanı'nın ve hükümet yetkililerinin 2019 yılı sonuna kadar Türkiye'de tüm okullarda ikili eğitime son verilip tam gün eğitime geçileceğine yönelik yaptıkları açıklamalar haberlerde yer almıştır (Dinçer, 2017, para.1). Böylelikle eğitimde tüm okullar için standart bir saat uygulamasına geçilecek, tüm öğrenciler eşit imkânlarda okullardan yararlanabilecek ve okullar ders dışındaki zamanlarda da öğrencilere eğitim-öğretim konusunda rahatlıkla hizmet verebilecektir.

Eğitim bakımından da oldukça gelişmiş ülkelerde kullanılan eğitim sistemi, ikili eğitime göre farklı ihtiyaçları, farklı sorunları, farklı özellikleri ve farklı gereklilikleri olan bir sistemdir. İkili eğitim yapan kurumların tam gün eğitime geçmesinin oluşturacağı etkiyi belirlemek, bu geçiş süreci ile oluşacak sorunları tespit etmek ve çözüm yollarını belirlemek önem arz etmektedir. Bu çalışmanın amacı, ikili eğitim ile tam gün eğitim

sistemlerinin olumlu ve olumsuz yanlarının kıyaslanarak, ikili eğitimden tam gün eğitim uygulamasına geçişin ortaya çıkaracağı sorunların belirlenmesi ve bu problemlerin giderilmesi hususunda ilgililere veri oluşturmaktır. Bu amaca yönelik katılımcılara yöneltilen sorular aşağıda belirtilmiştir:

1. İkili eğitim ile tam gün eğitimin olumlu ve olumsuz yanları nelerdir?
2. Tam gün eğitime geçiş sürecinde, karşılaşılabilecek muhtemel/olası sorunlar ve bu sorunları çözüm yolları nelerdir?

YÖNTEM

Araştırmanın Deseni

İkili eğitim ile tam gün eğitim sistemlerinin olumlu ve olumsuz yanlarının kıyaslanarak, ikili eğitimden tam gün eğitim uygulamasına geçişin ortaya çıkaracağı bazı problemleri belirlemeyi amaçlayan bu çalışmada, nitel araştırma yöntemi tercih edilmiş ve durum çalışması kullanılmıştır. Durum çalışması, belli bir özelliği, bir olguyu, durumu etki ettiği kesimi de mercek altına alarak detaylı bir biçimde inceleyen çalışmalardır (Ekiz, 2003, s.27). Tam gün eğitime geçişin güncel bir durum olması bu yöntemin kullanılmasında etkili olmuştur.

Örnekleme

Araştırmanın örnekleme, amaçlı örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Kolay ulaşılabilir durum örnekleme kullanılmıştır. Bu örnekleme yönteminde amaç çalışmaya hız kazandırmaktır. Araştırmacı, kendisi için ulaşılması kolay, kendine yakın olan bir durumu seçer (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Örneklem grubu, 2016-2017 eğitim-öğretim yılında Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde lisansüstü eğitime tabi olan öğrencilerden oluşmaktadır. Örneklem grubunu oluşturan bu kişiler (n=33), aynı zamanda Elazığ il merkezindeki ilkokul ve ortaokullarda idareci olarak görev yapmaktadırlar. Araştırmanın örneklemini oluşturan okul yöneticilerinin demografik bilgileri, Tablo 1'de yer almaktadır.

Tablo 1.

Örnekleme Ait Demografik Bilgiler

Katılımcı	Okul Türü	Görevi	Cinsiyet	Katılımcı	Okul Türü	Görevi	Cinsiyet
K1	İlkokul	Müdür	Erkek	K18	İlkokul	Müdür	Erkek
K2	İlkokul	Müdür	Erkek	K19	Ortaokul	Müdür Yardımcısı	Erkek
K3	İlkokul	Müdür	Erkek	K20	İlkokul	Müdür Yardımcısı	Erkek
K4	Ortaokul	Müdür	Erkek	K21	İlkokul	Müdür	Erkek
K5	İlkokul	Müdür	Erkek	K22	İlkokul	Müdür	Erkek
K6	İlkokul	Müdür	Erkek	K23	Ortaokul	Müdür	Erkek
K7	Ortaokul	Müdür	Erkek	K24	Ortaokul	Müdür	Erkek
K8	Ortaokul	Müdür	Erkek	K25	Ortaokul	Müdür	Erkek
K9	Ortaokul	Müdür Yardımcısı	Kadın	K26	İlkokul	Müdür Yardımcısı	Erkek
K10	İlkokul	Müdür Yardımcısı	Erkek	K27	İlkokul	Müdür Yardımcısı	Erkek
K11	İlkokul	Müdür	Erkek	K28	İlkokul	Müdür	Erkek
K12	İlkokul	Müdür	Erkek	K29	Ortaokul	Müdür	Erkek
K13	İlkokul	Müdür	Erkek	K30	İlkokul	Müdür Yardımcısı	Erkek
K14	Ortaokul	Müdür Yardımcısı	Erkek	K31	Ortaokul	Müdür Yardımcısı	Kadın
K15	İlkokul	Müdür	Erkek	K32	İlkokul	Müdür	Erkek
K16	İlkokul	Müdür	Erkek	K33	Ortaokul	Müdür	Erkek
K17	Ortaokul	Müdür	Erkek				

Veri Toplama Aracı

Literatür taraması sonucunda, çalışmanın amacını gerçekleştirmek için katılımcıların görüşlerini ortaya koymaya yönelik beş açık uçlu soruyu içeren bir yarı yapılandırılmış görüşme formu oluşturulmuştur. Uzman görüşü (n=3) ile bu formun geçerliği sağlanmaya çalışılmış ve iki soru benzerlik taşıması sebebiyle formdan çıkarılarak formun son hali elde edilmiştir. Oluşturulan görüşme formları okul yöneticilerine uygulanmış ve formlardan elde edilen veriler araştırmanın veri kaynağı olarak kabul edilmiştir.

Verilerin Analizi

Görüşme formlarından elde edilen verilerin çözümlenmesinde nitel yöntem uygulanmış ve veriler içerik analizine tabi tutulmuştur. İçerik analizinde amaç, benzer kavramları belirli temalar içine alarak incelemektir. Veriler bu temalara alınırken birbirleri ile ilişkilerine ve yakınlıklarına bakılır. Bu şekilde veriler tanımlanır ve verilerin içindeki gerçekler meydana çıkar (Yıldırım ve Şimşek, 2011).

Fırat Üniversitesi'nde eğitim gören okul yöneticilerinin farklı okullarda çalışmalarından dolayı her birine ulaşma konusunda zaman kaybı olmaması açısından, yarı yapılandırılmış görüşme formu, üniversitede okul yöneticilerine uygulanmıştır. Katılımcıların veri toplama aracındaki sorulara verdikleri yanıtlar incelenmiş ve toplanan tüm formlar (33 görüşme formu) geçerli kabul edilmiştir. Görüşme formları numaralandırılmış, word belgesine aktarılmış ve bu veriler N Vivo 8 (demo) programı ile analiz edilmiştir. Katılımcı görüşlerinin benzerliğine göre ilgili görüşler, temalara, kategorilere dağıtılmış ve kodlar oluşturularak uygun yerlere yerleştirilmiştir.

Katılımcıların görüşlerinin uygun temaya ya da kategoriye yerleştirilip yerleştirilemediğini tespit etmek ve bu sayede araştırmanın güvenilirliğini ölçmek için

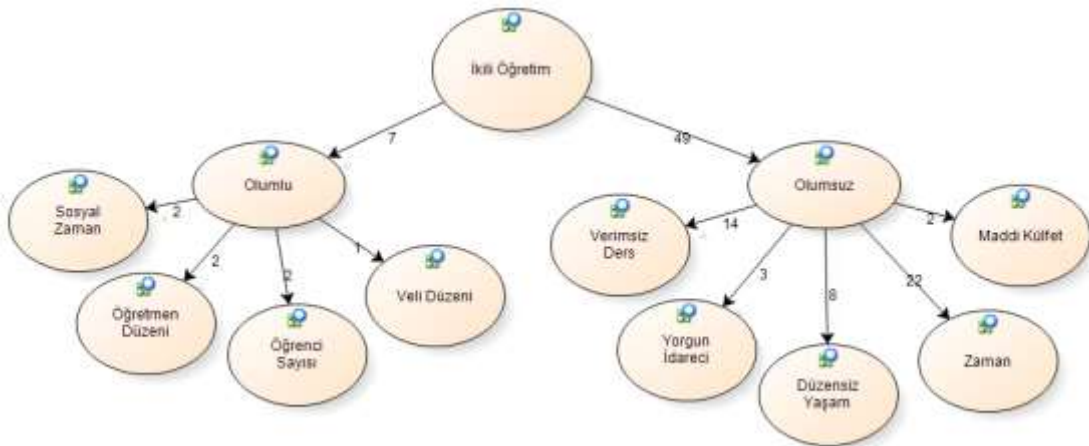
uzman görüşüne başvurulmuştur. Nitel araştırmalarda araştırmacılar ile uzmanın görüşlerindeki %90 ve üzeri uyuma, çalışmanın güvenilirliğini sağlamada yeterlidir (Saban, 2008, s.467). İlgili formül, Uzlaşma Yüzdesi(P) = Görüş Birliği (Na) / (Görüş Birliği (Na) + Görüş Ayrılığı (Nd)) X 100, uygulanmış ve farklı kodlara yerleştirilen altı ifade ile birlikte araştırmanın güvenilirliği; $P = 199 / (199 + 6) \times 100 = \%97$ olarak hesaplanmıştır. Katılımcı görüşleri, K1, K2,... K33 şeklinde kodlanarak dikkat çeken görüşler doğrudan alıntı yolu ile belirtilmiştir. Ana tema ve alt temalara ilişkin frekans ve yüzde değerleri de hesaplanmıştır.

BULGULAR VE YORUMLAR

İkili eğitim ile tam gün eğitim sistemlerinin olumlu ve olumsuz yanlarının karşılaştırılmasına ve ikili eğitimden tam gün eğitim uygulamasına geçişin ortaya çıkaracağı bazı problemleri belirlemeye ilişkin katılımcıların görüşleri incelenmiş, kodlanarak kategorilendirilerek uygun temalara yerleştirilmiştir. Okul yöneticilerinin görüşleri birden fazla kategoriye yerleştiği için toplam görüş sayısı, katılımcı sayısından fazladır.

1-İkili eğitim ile tam gün eğitimin olumlu ve olumsuz yanları nelerdir?

Öncelikle katılımcılardan, ikili eğitimin olumlu ve olumsuz yanlarını belirtmeleri istenmiştir. Katılımcıların ikili eğitimin olumlu ve olumsuz yanlarına ilişkin belirttikleri görüşlerin yerleştirildikleri temalar, kategoriler, kodlar ve ilgili verilerin nicelikleri Şekil 1'deki gibi gösterilmiştir.

Şekil 1. İkili Eğitimin Olumlu ve Olumsuz Yanlarına Yönelik Yönetici Görüşleri

Elde edilen veriler incelendiğinde, katılımcı görüşlerine göre ikili eğitimin olumsuz yanlarının ($f= 49$), olumlu yanlarından ($f= 7$) fazla olduğu görülmüştür. İkili eğitimin olumsuz yanlarına ilişkin görüşlerden, 22'si **zaman** (%39), 14'ü **verimsiz ders** (%25), 8'i **düzensiz yaşam** (%13), 3'ü **yorgun idareci** (%5) ve 2'si de **maddi külfet** (%4) kategorilerinde tekrarlanmıştır. Katılımcıların ikili eğitimin olumlu ve olumsuz yanlarına ilişkin belirttikleri görüşlerin yerleştirildikleri temalar, kategoriler, kodlar ve ilgili verilerin nicelikleri Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2.

İkili Eğitimin Olumlu ve Olumsuz Yanlarına Yönelik Yönetici Görüşleri

Kod Adı	Katılımcılar	f	%	
Olumsuz	Zaman	K 1, 2, 3, 6, 7, 9, 11, 12, 14, 16, 17, 18, 20, 21, 22, 24, 25, 27, 28, 30, 31, 32	22	%39
	Verimsiz Ders	K4, 9, 10, 14, 16, 19, 21, 25, 27, 29, 30, 31, 32, 33	14	%25
	Düzensiz Yaşam	K3, 5,14, 16, 20, 21, 26, 31	8	%13
	Yorgun İdareci	K11, 16, 19	3	%5
	Maddi Külfet	K3, 23	2	%4
	Sosyal Zaman	K14, 29	2	%4
Olumlu	Öğretmen Düzeni	K18, 30	2	%4
	Öğrenci Sayısı	K13, 20	2	%4
	Veli Düzeni	K3	1	%2

Katılımcılara göre okul paydaşları, özellikle idareciler, ikili eğitim uygulamasıyla okula sabah erken gelip geç çıkma, uykusuzluk ve kahvaltı yapamama sorunu ile karşı karşıya kalmaktadırlar. Özellikle zaman yetişsin diye, derslerin ve teneffüslerin sıkıştırılması, öğrencilerde motivasyon eksikliklerine neden olmaktadır. Katılımcıların ikili eğitimin olumsuz yanlarına ilişkin görüşlerinden oluşan doğrudan alıntılar şu şekildedir:

K3: “İkili eğitim uygulamasının eğitimin kalitesini arttırdığına inanmıyorum. Tamamen devlete yönelik maddi getirisi vardır.” (Maddi Külfet)

K5: “İkili eğitimde öğrenci düzensiz uyku ve düzensiz beslenme ile karşı karşıya kalmaktadır.” (Düzensiz Yaşam)

K9: “İkili eğitimdeki sıkışık program karmaşaya neden olmakta ve dersin verimini düşürmektedir.” (Verimsiz Ders)

K12: “İkili eğitimde öğrencinin sabah erken uyanması ve evden çıkması gerekiyor. Öğrencinin uykusunda problem oluşuyor. Akşam ise başka bir öğrenci eve geç gitmek durumunda kalıyor.” (Zaman)

K19: “İkili eğitim, yöneticinin çalışma süresini arttırıyor ve yöneticinin performansı düşüyor.” (Yorgun İdareci)

İkili eğitim uygulamasının olumlu yanlarına ilişkin veriler incelendiğinde, ilgili görüşlerin, 2'sinin **sosyal zaman** (%4), 2'sinin **öğretmen düzeni** (%4), 2'sinin **öğrenci sayısı** (%4) ve 1'inin de **veli düzeni** (%2) kodlarında sıralandığı görülmektedir. Katılımcılar, ikili eğitimi, öğrencilerin ve öğretmenlerin okul dışı saatlerde kendilerine daha fazla zaman ayırabilmeleri, velilerin kendi düzenleri için sabah ya da öğleden sonraki zamanı tercih edebilmeleri ve gün ikiye bölündüğü için dersliğe düşen öğrenci

sayısının azalması açısından daha olumlu buldukları tespit edilmiştir. Katılımcıların ikili eğitimin olumlu yanlarına ilişkin görüşlerinden oluşan doğrudan alıntılar şu şekildedir:

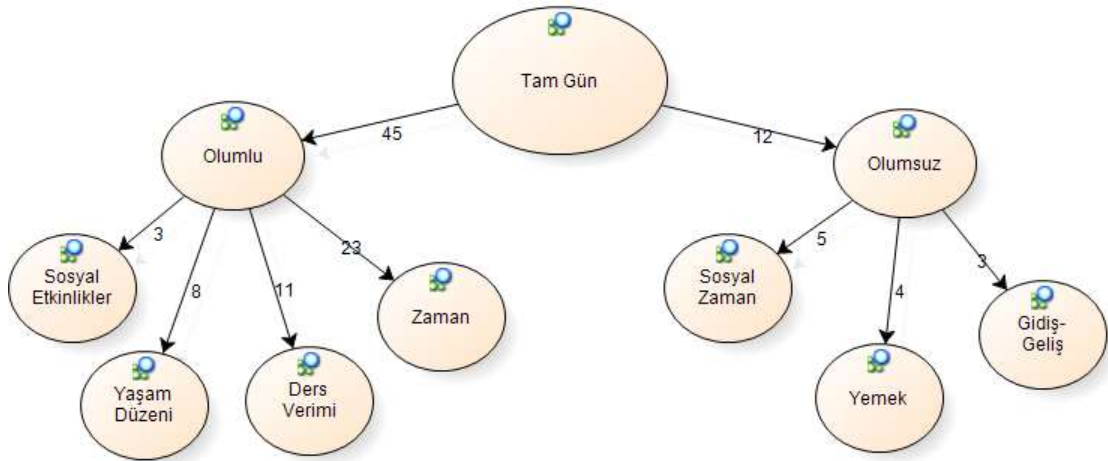
K3: “Sabah veya öğleden sonra belli programı olan yada çalışan anne ve babaların çocuklarının okula gitme zamanlarını tercih edebilmeleri güzel bir şey...” (Veli Düzeni)

K18: “İkili öğretimde öğretmenler evlerine daha fazla zaman ayırabilmektedir.” (Öğretmen Düzeni)

K20: “İkili eğitimin olumlu yanı, az öğrenciye çok zamanda verimli eğitimin verilmesidir.” (Öğrenci Sayısı)

K29: “İkili öğretim, öğrencilerin, fiziksel aktivite ve sosyalleşme gibi önemli kazanımlara zaman ayırabilmelerini sağlar.” (Sosyal Zaman)

Katılımcıların görüşlerine göre ikili eğitimin olumlu ve olumsuz yanları belirlendikten sonra, katılımcılardan tam gün eğitimin olumlu ve olumsuz yanlarını belirtmeleri istenmiştir. Katılımcıların, tam gün eğitimin olumlu ve olumsuz yanlarına ilişkin belirttikleri görüşlerin yerleştirildikleri temalar, kategoriler, kodlar ve ilgili verilerin nicelikleri Şekil 2’deki gibi gösterilmiştir.

Şekil 2. Tam Gün Eğitimin Olumlu ve Olumsuz Yanlarına Yönelik Yönetici Görüşleri

Elde edilen veriler incelendiğinde, katılımcı görüşlerine göre tam gün eğitimin olumlu yanlarının ($f= 45$), olumsuz yanlarından ($f= 12$) fazla olduğu görülmüştür. Tam gün eğitimin olumlu yanlarına ilişkin görüşlerden 23’ünün **zaman** (%40), 11’inin **ders verimi** (%20), 8’inin **yaşam düzeni** (%14) ve 3’ünün de **sosyal etkinlikler** (%5) kodlarında tekrarlandığı görülmektedir. Katılımcıların, tam gün eğitimin olumlu ve olumsuz yanlarına ilişkin belirttikleri görüşlerin yerleştirildikleri temalar, kategoriler, kodlar ve ilgili verilerin nicelikleri Tablo 3’te gösterilmiştir.

Tablo 3.

Tam Gün Eğitimin Olumlu ve Olumsuz Yanlarına Yönelik Yönetici Görüşleri

Kod Adı	Katılımcılar	f	%
Olumlu	Zaman	K 1, 2, 3, 6, 7, 9, 11, 12, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 24, 25, 27, 28, 30, 31, 32	23 %40
	Ders Verimi	K4, 9, 10, 14, 19, 21, 27, 29, 31, 32, 33	11 %20
	Yaşam Düzeni	K3, 7, 14, 16, 20, 21, 26, 31	8 %14
	Sosyal Etkinlikler	K6, 17, 25	3 %5
Olumsuz	Sosyal Zaman	K8, 9, 23, 26, 30	5 %9
	Yemek	K1, 10, 14, 32	4 %7
	Gidiş-Geliş	K11, 19, 28	3 %5

Katılımcılara göre okul paydaşlarının okula sabah uykularını alarak ve kahvaltılarını yapmış bir şekilde normal bir zamanda gelip geç vakte kalmamaları tam gün eğitimin en önemli avantajlarından. Ayrıca teneffüs zamanlarının uzunluğu ve öğle tatilinin olması öğrencilerin derse olan ilgisini arttırmakta ve dersten daha çok verim alınmasını sağlamaktadır. Katılımcıların tam gün eğitimin olumlu yanlarına ilişkin görüşlerinden oluşan doğrudan alıntılar şu şekildedir:

K7: “Tam gün uygulaması, uyku düzeni açısından ve yemek açısından öğrenciler için ideal bir uygulamadır.” (Yaşam Düzeni)

K17: “Tam gün eğitim sisteminde ders saatleri, 08.00-15.00 arasında olduğu için çocuklar için okulda sosyal etkinliklere zaman ayrılmaktadır.” (Sosyal Etkinlikler)

K24: “Tam gün uygulaması, zaman açısından daha sağlıklı bir uygulamadır. Teneffüslerin uzun olması da bir avantajdır.” (Zaman)

K29: “Tam gün uygulaması, çocukların daha etkin öğrenebilmesi için fırsatlar hazırlar.” (Ders Verimi)

Tam gün eğitim uygulamasının olumsuz yanlarına ilişkin veriler incelendiğinde, ilgili görüşlerin, 5’inin **sosyal zaman** (%9), 4’ünün **yemek** (%7) ve 3’ünün de **geliş-gidiş** (%5) kodlarında sıralandığı görülmektedir. Katılımcılara göre tam gün eğitim öğrencilere, ikili eğitim gibi sosyal etkinlikler için ayrı bir zaman sağlayamıyor. Ayrıca tam gün eğitimde öğrenim gören özellikle evi uzak olan öğrenciler, evlerine geliş- gidişte ve öğle yemeğinde sıkıntı yaşamaktadırlar. Katılımcıların tam gün eğitimin olumsuz yanlarına ilişkin görüşlerinden oluşan doğrudan alıntılar şu şekildedir:

K23: “Tam gün eğitimde öğrenciler tüm vakitlerini okullarda geçiriyorlar ve başka şeylere zaman ayıramıyorlar.” (Sosyal Zaman)

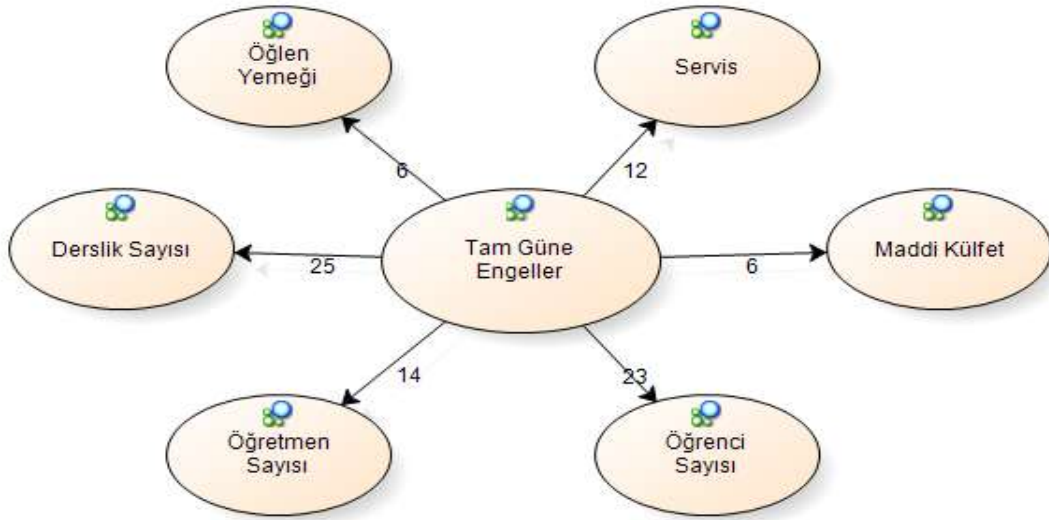
K28: “Tam günde öğlen arası evi uzaksa eve gidiş-gelişte sıkıntılar yaşayacaktır.” (Gidiş- Geliş)

K32: “Tam gün eğitim olan okullarda öğlen yemekleri, çocuklar için sıkıntılı.” (Yemek)

Katılımcıların görüşleri incelendiğinde tam gün eğitime yönelik olumlu görüşlerin ($f=45$), ikili eğitime yönelik olumsuz görüşlerden ($f=7$) çok daha fazla olduğu görülmektedir. Aynı durum olumsuz durumlar için de geçerlidir (sırayla $f=12$, $f=49$). İlgili görüşler dikkate alındığında, katılımcılara göre tam gün eğitimin, eğitim paydaşları ve eğitim-öğretim faaliyetleri için daha faydalı olacağı söylenebilir.

2-Tam gün eğitime geçiş sürecinde, karşılaşılabilecek engeller ve çözüm yolları nelerdir?

Araştırmanın bu safhasında eğitim paydaşlarınınca da birçok olumlu yanı belirtilen tam gün eğitime geçilebilmesi için herhangi bir engelin olup olmadığını belirlemek amacıyla katılımcıların görüşlerine başvurulmuştur. Katılımcıların, tam gün eğitime geçilebilmesi için var olan ve çözülmesi gereken engellere ilişkin belirttikleri görüşlerin yerleştirildikleri temalar, kategoriler, kodlar ve ilgili verilerin nicelikleri Şekil 3'teki gibi gösterilmiştir.

Şekil 3. Tam Gün Eğitime Geçişte Var Olan ve Çözülmesi Gereken Engellere Yönelik Yönetici Görüşleri

Elde edilen veriler incelendiğinde, katılımcı görüşlerine göre tam gün eğitime geçişe engel olan ve çözülmesi gereken sorunların 25'inin **derslik sayısı** (%29), 23'ünün **öğrenci sayısı** (%27), 14'ünün **öğretmen sayısı** (% 16), 12'sinin **servis** (%14), 6'sının **öğlen yemeği** (%7) ve 6'sının da **maddi külfet** (%7) kategorilerinde tekrarlandığı görülmektedir. İlgili görüşlerden en çok tekrar eden maddelerden derslik sayısının yetersizliğinin öğrenci sayısını arttıracak düşünülürken, ilgili maddelere ait frekansların yakın derecede yüksek çıkmasının beklenen bir bulgu olduğu söylenebilir. Katılımcıların, tam gün eğitime geçilebilmesi için var olan ve çözülmesi gereken engellere ilişkin belirttikleri görüşlerin yerleştirildikleri temalar, kategoriler, kodlar ve ilgili verilerin nicelikleri Tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 4.

Tam Gün Eğitime Geçişte Var Olan ve Çözülmesi Gereken Engellere Yönelik Yönetici Görüşleri

Kod Adı	Katılımcılar	f	%
Derslik Sayısı	K 1, 3, 5, 6, 7, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 31, 32, 33	25	%29
Öğrenci Sayısı	K1, 2, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 15, 16, 17, 18, 20, 22, 23, 24, 26, 27, 28, 29, 30, 32	23	%27
Öğretmen Sayısı	K4, 6, 8, 14, 15, 16, 19, 20, 22, 24, 25, 27, 29, 30	14	%16
Servis	K2, 8, 10, 15, 19, 20, 21, 24, 29, 30, 31, 32	12	%14
Öğlen Yemeği	K3, 15, 18, 19, 24, 29	6	%7
Maddi Külfet	K8, 9, 15, 19, 21, 26	6	%7

Bulgular incelendiğinde, katılımcıların daha çok tam gün eğitim sisteminde tek devre olacağı için, sınıf başına düşen öğrenci sayılarının iki katına çıkacağı ve bundan dolayı daha çok binaya ve dersliğe ihtiyaç duyulacağı yönünde görüş belirttikleri görülmektedir. Bu dersliklerin ve binaların devlete bir maddi külfet doğuracağı yönünde görüş belirten katılımcılara göre, etkili bir eğitim için bu devletin yüklenmesi gereken bir yükümlülüktür. Ayrıca katılımcılara göre, tam gün eğitime engel oluşturabilecek durumlar arasında, sınıf sayısı azalınca norma düşecek öğretmenlerin sayısının artması, aynı anda birçok servisin yollara çıkmasıyla ortaya çıkabilecek olumsuz durumlar ve özellikle öğle arası evine gidemeyecek öğrenciler için öğle yemeği sorunu da yer almaktadır. İlgili görüşler incelendiğinde katılımcılar, bu engellerin çoğunun, maddi imkânlar ölçüsünde derslik ve bina sayılarının artırılması ve her binaya bir yemekhane ya da yemek hizmeti veren başka bir bölümün açılmasıyla aşılabileceği yönünde görüş belirtmişlerdir. Katılımcıların tam gün eğitime geçişte var olan ve çözülmesi gereken engellere ilişkin görüşlerinden oluşan doğrudan alıntılar şu şekildedir:

K2: “Tam gün eğitime geçilebilmesi için servis sayılarının iki katına çıkarılması gerekir, bu da sıkışık bir trafik demektir.” (Servis)

K3: “Devletin bütün tedbirlerini aldıktan sonra tam gün eğitime geçilmesi gerekmektedir. Öğlen yemeği bu tedbirlerin başında gelmelidir. Eve gidemeyen öğrencinin yemek ihtiyacını okuldan karşılaması gerekir.” (Öğlen Yemeği)

K21: “Nüfus git gide artmakta ve genç nüfus çoğalmaktadır. Tam gün eğitime geçmek için çok para gereklidir, bu ülkeye külfettir.” (Maddi Külfet)

K29: “Tam gün eğitime geçildikten sonra birçok öğretmenin ders yükü hafifleyecektir. Ama olan sınıf öğretmenine olacaktır. Norm kadro fazlası durumuna düşecektir.” (Öğretmen Sayısı)

K31: “Tam gün eğitime geçiş için mevcut derslik sayıları yetersizdir. Mevcut derslik sayılarında yapılacak eklemeler, nüfus artışı da göz önünde bulundurularak planlamasının yapılması gerekmektedir.” (Derslik Sayısı)

K32: “Tam gün eğitimle birlikte sınıflara haddinden fazla öğrencinin verilmesi eğitimi olumsuz etkileyecektir.” (Öğrenci Sayısı)

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Araştırma ile elde edilen bulgular, katılımcıların ikili eğitime göre tam gün eğitimi daha faydalı bir sistem olarak gördüklerini göstermektedir. Özellikle ikili eğitimdeki sıkıştırılmış ders ve tenefüs zamanları ile sabah erkenden başlayan ve akşam geç vakte kadar devam eden eğitim zamanı, okul paydaşları açısından olumsuzluklar oluşturmaktadır. Araştırmanın bu bulgusu, Büyükboyacı'nın (1998) yapmış olduğu çalışmanın bulgusu ile de örtüşmektedir. İlgili çalışmada öğretmenlerin, öğrencileri sabah ilk derse motive etmeye göre daha zor olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Literatür incelendiğinde, tam gün eğitimin ikili eğitime göre öğrencinin akademik başarısı açısından, kendisine ayırdığı sosyal zaman açısından ve öğretmenin yönlendireceği bireysel etkinliklere daha fazla katılabilmesi açısından daha faydalı olduğu görülmektedir (Stipek vd., 1995; Entwisle ve Alexander, 1998; Stoflet, 1998; Elicker ve Mathur, 1997). Anaokullarında tam gün eğitim ile ikili eğitimi karşılaştıran bir başka çalışmada da (Lee vd, 2006) tam gün eğitim sunan okullara devam eden çocukların, ikili eğitim gören çocuklara göre okuma yazmada ve matematikte daha başarılı oldukları ve bu dersleri öğrenme konusunda daha istekli oldukları görülmüştür.

Araştırma bulgularına göre, tam gün eğitim sistemi, gün içine yayılan özelliği ve geniş dinlenme zamanları ile katılımcılar tarafından daha faydalı bir sistem olarak görülmüştür. Katılımcılar, bu faydanın, eğitim-öğretimde kalite olarak sisteme yansıdığı görüşündedirler. Araştırmanın bu bulgusu, Erbilgin'in (2000) çalışmasında elde edilen bir bulguyla tutarlılık göstermektedir. İlgili bulguya göre okul yöneticilerinin büyük çoğunluğu ve öğretmenlerin ise yaklaşık yarısı tam gün eğitimi daha kaliteli bir sistem olarak görmektedirler.

Tam gün eğitimin olumlu yanlarına ilişkin görüşlerden bazıları da öğrencilerin bu eğitim sistemi ile okulda ders dışı zamanlarda da sosyal etkinlikler ile sosyalleşebilmeleridir. Bu durum, katılımcılarca ikili eğitimin olumsuz yanlarında da görüş olarak belirtilmiştir. Araştırmanın bu bulgusu, Özgülük'ün (2006) çalışmasında elde edilen bir bulguyla tutarlılık göstermektedir. İlgili bulguda, tam gün eğitimin, yarım gün eğitime göre çocukların sosyal ve duygusal yönden gelişmelerine daha çok hizmet ettiği tespit edilmiştir. Ayrıca eğitim programlarını oluşturan çoğu kişiye göre tam gün eğitimin süresi uzun olduğu için, uygun öğrenme ortamlarının oluşturulmasında yarı zamanlı eğitime göre daha etkilidir. Tam gün eğitim, öğrenciler ve öğretmenler için konuya daha çok zaman ayırma açısından, öğrenci merkezli olması açısından ve gün boyu sürekli aktivitelerin devam etmesi açısından en uygun eğitim sistemidir (Karweit, 1992; Katz, 1995).

Araştırma sonuçlarına göre, ikili eğitime yönelik olumlu görüşler de bulunmuştur. İkili eğitimin öğrenciye kalan zaman bakımından daha verimli olduğuna yönelik görüşler dikkat çekmektedir. Buna karşılık tam gün eğitimin de öğrencinin okulda çok zaman geçirmesi ve öğrencinin kendine zaman ayıramamasından dolayı verimsiz olduğuna yönelik görüşler de vardır. Ayrıca katılımcılardan bazıları ikili eğitim ile daha fazla öğrenciye hizmet verilebileceği yönünde görüşler de belirtmişlerdir. Literatür tarandığında, ilgili sonucun benzeri yönünde bulgular içeren çalışmalara da rastlanmıştır. Örneğin, Barnett ve Pezzino'nun (1987) çalışmalarında günün uzunluğu ve eğitim sistemi ile eğitim çıktılarında herhangi bir farklılık bulunamamıştır. Ayrıca yarım günlük

programın aynı bütçeyle daha fazla çocuğa hizmet edebildiği için, daha ekonomik olduğu tespit edilmiştir.

Katılımcılar tarafından tam gün eğitimin dezavantajı olarak görülen *yemek* sorunu, tam gün eğitime geçiş sürecinde bir endişe kaynağı olarak karşımıza çıkmaktadır. Okul yöneticileri, öğrencilerin özellikle öğlen arası okuldan eve gidiş-gelişlerde ve yemeklerde sorunlar yaşadıkları yönünde görüşler belirtmişlerdir. Tam gün eğitim sisteminde öğlen arasında evi uzak olup yetişemeyen öğrenciler, okulda kendilerine yemek bulamamakta, yemek getirseler bile yiyecek yer bulamamaktadırlar. Bu da derslerine olumsuz yönde bir etkide bulunmaktadır. Katılımcılara göre, okullara, büyüklüklerine göre yemekhane yapılması ya da geniş bir kantin hizmeti verilmesi bu sorunların ortadan kaldırılmasında etkili olacaktır.

Eğitim yöneticilerinin ilgili görüşleri ışığında, tam gün eğitim sistemine geçilmesi önem arz etmektedir. Fakat bu sisteme geçme aşamasında bazı önemli engellerin aşılması gerekmektedir. Bunların başında sistemin başlaması ile derslik sayılarının azalması ve buna bağlı olarak da derslik başına düşen öğrenci sayılarının artması gelmektedir. Ayrıca katılımcılara göre bir diğer engel de öğrenci yoğunluğunun artmasına paralel olarak öğretmen sayılarının azalması olacaktır. Norm fazlası duruma düşen öğretmen sayılarının artması, öğretmenleri çalışacak kurum bulmada çözümsüz bir aşamaya götürecektir ve iş doyumlarını büyük ölçüde azaltacaktır. Okul yöneticileri, bu kadar engelin yeteri kadar bina ve dersliğin oluşturulabilmesi ile aşılabacağı konusunda hemfikirlerdir. Bunun devlet için büyük bir külfet doğuracağına farkında olan katılımcılara göre, bu sorunların başka bir çözüm yolu bulunmamaktadır.

Ayrıca katılımcılar tarafından tam gün eğitimdeki öğlen arasının dinlenmeye yönelik olumlu etkisinin yanında, evi uzakta olan öğrencilerin beslenmede zorluk çekmeleri, okulda yiyecek bulamamaları ve eve gidip zamanında okula yetişememeleri açısından da olumsuzlukları belirtilmiştir. Bu durum da tam gün eğitime geçişte aşılması gereken bir engel olarak karşımıza çıkmaktadır. Katılımcı görüşlerine göre ilgili engelin aşılması, yapılacak yemekhanelerin yanında, okul hinterlandı dışında öğrenci kayıt edilmemesi ile de mümkün olacaktır. Yönetimsel olarak hinterland alanı içinden öğrenci kayıt ettirilmesi zorunlu iken, Yücel vd.'nin (2013) yapmış oldukları çalışmalarında bu kuralın bazı kişi ve gruplarca kolay bir şekilde delindiği ve işlevsiz kaldığı tespit edilmiştir.

Yurtdışında tam gün eğitimin uygulandığı yerlerde yapılan ve ikili eğitim ile tam gün eğitimin kıyaslandığı bazı çalışmalar da incelenmiş ve bu çalışmaların sonuçları ile araştırmamızın sonuçları desteklenmiştir. İlgili sonuçlara göre tam gün eğitim, ikili eğitime göre özellikle akademik başarıya katkısı bakımından daha etkili, olumlu ve faydalı bir sistem olarak görülmüştür (Fusaro, 1997; Cryan vd., 1992; Gullo, 2000). Literatürdeki diğer bazı çalışmalarda da tam gün eğitim, gün ortasında ekstra bir araç trafiği oluşturmaması açısından, öğrencinin sınıfta daha çok derse katılması açısından, akranlarıyla daha iyi iletişim sağlaması açısından (Rothenberg, 1995), veliler tarafından daha çok desteklenmesi açısından, daha esnek ve daha az stresli olması bakımından (Elicker ve Mathur, 1997), daha az masraflı olması ve öğretmenlere daha faydalı olması açısından (Housden ve Kam, 1992) ikili eğitime göre daha etkili olduğu tespit edilmiştir. Herry vd. (2007)'nin araştırmalarına göre ise tam gün eğitim ikili eğitime göre akademik başarıya katkısı bakımından daha etkili bulunmasının yanında, öğrencinin olumsuz davranışları gösterme eğiliminin arttırması ve bu bakımdan sorunlara yol açması gibi olumsuz özellikleri ile de dikkat çekmektedir. Ayrıca Yıldırım'ın (1998) yapmış oldukları çalışmada da bir öneri niteliğinde, tam gün eğitime yönelik rehberliğin il ve ilçe milli

eğitim müdürlüklerince tam olarak verilmediği ve buna dikkat edilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

Araştırma kapsamında ulaşılan sonuçlardan ve katılımcı görüşlerinden hareketle, uygulamacılar ve araştırmacılar için geliştirilen bazı öneriler aşağıda sunulmuştur.

Uygulamacılar İçin Öneriler

1. Sisteme hazırlık aşamasında öğretmen normları, öğrenci sayıları ve okul binalarının yapıları araştırılarak bina ve derslik yapımı planlanabilir.
2. Öğrencilerin evlerinin okula uzaklıkları tespit edilerek, sadece çevre muhitlerden (okul hinterland alanından) öğrenci alınabilir.
3. Öğrencilerin evlerinin okullara uzaklıklara göre bazı okullara yemekhane yapılabilir.
4. Sistem değişikliğine tüm okul paydaşlarının görüşleri alınarak geçilebilir.
5. Çalışmanın sonuçları tüm okul paydaşları ile paylaşılıp bilgilendirme yapılabilir.
6. Türkiye’de özellikle ilköğretim kapsamında, bina, derslik yapımı, araç-gereç temini vb. giderler için ayrılan finansal kaynaklar geliştirilebilir.

Araştırmacılar İçin Öneriler

1. İlgili bir çalışma lise düzeyinde de yapılabilir.
2. İlgili konuda öğretmenlerin görüşlerine de başvurulabilir.
3. Tam gün eğitime geçiş durumunda öğrencinin olduğu kadar bu olaydan velilerin de etkileneceği düşünüldüğünden, veliler düzeyinde de bir araştırma yapılabilir.
4. Tam gün eğitimin ve ikili eğitimin tüm boyutları, başka bir çalışmada daha geniş bir kapsamda ele alınıp karşılaştırılabilir.
5. Derslik sayısının ve okul sayısının azlığına karşılık, öğrenci sayısının fazlalığındaki tutarsızlığın nedenleri araştırılabilir.
6. Bazı bölgelerde öğretmen sayısının fazlalığına karşılık bazı bölgelerde öğretmen ihtiyacı dengesizliğinin nedenleri araştırılabilir.

KAYNAKLAR

- Barnett,W. S., & Pezzino, J. (1987). Cost effectiveness analysis for state and local decision making: An application to half day and full-day preschool special education programs. *Journal of the Division for Early Childhood, 11*(2), 171-179.
- Büyükboyacı S. (1998). *Taşınmalı ilköğretim ve sorunları (Çanakkale ili örneği)*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Çanakkale Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Camuzcu, S. (2007). *Normal ve ikili eğitim yapan ilköğretim okullarında birinci kademe öğrencilerinin okul başarılarının karşılaştırılması*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Gaziantep Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.
- Cryan, J. R., Sheehan, R., Wiechel, J., & Bandy-Hedden, I. G. (1992). Success outcomes of full-day kindergarten: More positive behavior and increased achievement in the years after. *Early Childhood Research Quarterly, 7*(2), 187-203.
- Dinçer, A. (2017). *2019 yılında okullar tam gün eğitime geçmelidir!*. Erişim tarihi: 16 06 2017, <http://www.egitimajansi.com/alaaddin-dincer/2019-yilinda-okullar-tam-gun-egitime-gecmelidir-kose-yazisi-901y.html>.

- Ekiz, D. (2003). *Eğitim araştırmalarında yöntem ve metotlarına giriş: Nitel, nicel ve eleştirel kuram metodolojisi*. Ankara: Anı.
- Elicker, J., & Mathur, S. (1997). What do they do all day? Comprehensive evaluation of a full-day kindergarten. *Early Childhood Research Quarterly*, 12(4), 459-480.
- Entwisle, D. R., & Alexander, K. L. (1998). Facilitating the transition to first grade: The nature of transition and research on factors affecting it. *The Elementary School Journal*, 98(4), 351-364.
- Erbilgin D. (2000). *Türkiye 'de sekiz yıllık kesintisiz zorunlu ilköğretim uygulamalarında karşılaşılan sorunlar*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Erdoğan, İ. (2002). *Yeni bir bin yıla doğru Türk Eğitim Sistemi sorunlar ve çözümler*. Ankara: Sistem Yayıncılık.
- Fusaro, J. A. (1997). The effect of full-Day kindergarten on student achievement: A meta-analysis. *Child Study Journal*, 27(4), 269-77.
- Gullo, D. F. (2000). The long term educational effects of half-day vs full-day kindergarten. *Early Child Development and Care*, 160(1), 17-24.
- Güçlü, H. (2006). *Turizm sektöründe durumsal faktörlerin örgütsel bağlılık üzerine etkisi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Herry, Y., Maltais, C., & Thompson, K. (2007). Effects of a full-day preschool program on 4-year-old children. *Early Childhood Research & Practice*, 9(2), 1-20.
- Housden, T., & Kam, R. (1992). *Full-day kindergarten: A summary of the research*.
- Karweit, N. (1992). The kindergarten experience. *Educational Leadership*, 49(6), 82-86.
- Katz, L. G. (1995). *Talks with teachers of young children: A collection*. Norwood NJ: Ablex Publishing Corporation,
- Kavak, Y., & Ekinci, C. E. (1994). Eğitimin finansmanı sorunu ve maliyetlerin azaltılmasına ilişkin alternatif stratejiler. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(10), 65-72.
- Kocaoluk, S. (1991). *İlköğretim temel mevzuat*. İstanbul: Kocaoluk Yayınevi.
- Lee, V. E., Burkam, D. T., Ready, D. D., Honigman, J., & Meisels, S. J. (2006). Full-day versus half-day kindergarten: In which program do children learn more?. *American Journal of Education*, 112(2), 163-208.
- Miles, M. B. & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: A sourcebook*. Beverly Hills: Sage Publications.
- Özgülük, G. (2006). *Okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanan tam ve yarım günlük eğitim programlarına göre 5-6 yaş grubu çocukların sosyal ve duygusal gelişiminin incelenmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Rothenberg, D. (1995). *Full-day kindergarten programs*. ERIC Digest.
- Saban, A. (2008). Okula ilişkin metaforlar. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, (55), 459-496.
- Sönmez, V. (2003). *Program geliştirmede öğretmen el kitabı*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Stipek, D., Feiler, R., Daniels, D., & Milburn, S. (1995). Effects of different instructional approaches on young children's achievement and motivation. *Child Development*, 66(1), 209-223.
- Stofflet, F.P. (1998). *Anchorage school district full day kindergarten study: A follow-up of the kindergarten classes of 1987-88, 1988-89, 1989-90*. Anchorage, AK: Anchorage School District. (ERIC Document Reproduction Service No. ED 426 790)

- Türkoğlu, A. (2002). *Öğretmenlik mesleğine giriş*. Ankara: Mikro Yayıncılık.
- Ünal T. (2001). *Milli eğitim davamız*. Ankara: Berkan Yayıncılık.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, Ş. (Ed.). (1998). *Tam gün tam yıl eğitim uygulamasının değerlendirilmesi*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi
- Yücel, C., Boyacı, A., Demirhan, G., & Karataş, E. (2013). Demirhan milli eğitim örgüt sisteminde 'Kayıt Alanı' (Hinterland) uygulamasının yönetsel işlevselliğinin değerlendirilmesi ve ekonomik, sosyal ve kültürel sermaye açılarından doğurduğu problemlerin incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 1(1), 135-151.

Extended Abstract

The schools in our country are different due to the factors such as socio-economical status, geographical factors, and physical condition of school building, number of classrooms, transportation opportunities, number of students and number of teachers. This difference has also affected the duration of education in schools. In our country, full-day and dual education systems are applied according to the situations of schools. In the recent days, a decision has been taken to cease dual education and to initiate full-day education in all schools in Turkey until 2019. The emergence of obstacles and problems in the changes of the system is extremely normal. It is more important to find the appropriate solution and overcome the obstacles. In this regard, this study is expected to be a guide in transition to full-day education in Turkey.

The purpose of this study is to determine some problems to be caused by transition from dual education to full-day education by comparing the positive and negative aspects of dual and full-day education systems, and to provide the authorities with data on the elimination of these problems. Answers to the following questions were sought to achieve this purpose:

1. What are the positive and negative aspects of dual education and full-day education?
2. What are the obstacles and solutions to be encountered in the process of transition to full-day education?

As a research design, it is preferred to choose an case study model. The most prominent feature of situational study is to focus and examine in depth a current phenomenon, event, situation, individual and groups. The fact that the transition to full-time education is a current situation has influenced the use of this method. The sampling of the research is determined by using the easy-to-attain situation sampling method. The sample group consists of the students who are subject to postgraduate education in the Educational Sciences Institute of Fırat University in 2016-2017 academic year. The sample group also serve as the administrator of the primary and secondary schools in the city center of Elazığ. The interview form consisting of three questions prepared by receiving expert opinions was applied to school administrators, and these interview forms were regarded as the basic data source of the research. The qualitative method was applied to analyze the data obtained from the interview forms and the data were subjected to content analysis. The purpose of content analysis is to examine similar concepts by incorporating specific themes. The interview forms were numbered, transferred to the word document and analyzed with the N Vivo 8 (demo) program. According to the

similarity of the views of the participants, relevant opinions were distributed to the themes, categories, and codes were created and placed in appropriate places.

In order to achieve the purpose of the study, participants were asked about the positive and negative aspects of dual education, the positive and negative aspects of full-day education and the obstacles and solutions to be encountered in the process of transition to full-day education. According to participant's opinions, while the opinions about the positive aspects of dual education were mostly gathered in the categories of social time (4%) and teacher arrangement (4%), the opinions about its negative aspects were mostly gathered in the categories of time (39%) and inefficient course (25%). According to data on full-day education, while the opinions about the positive aspects of the relevant system were mostly gathered in the categories of time (40%) and the efficiency of course (20%), the opinions about the negative aspects of it were mostly gathered in the categories of social time (9%) and meals (7%). It was seen that the statements of the categories of the number of classrooms (29%) and the number of students (27%) were mostly repeated in the opinions about the obstacles and solutions to be encountered in the process of transition to full-day education.

The results obtained indicate that the participants consider full-day education as a more useful system compared to dual education. In particular, the compressed course and break durations in dual education along with the education system that starts early in the morning and continues until late in the evening constitute disadvantages for school stakeholders. According to the participants, the full-day education system is more beneficial for school stakeholders because of wider resting time and of the fact that it is extended throughout the day. Participants think that this benefit is reflected in the system as quality in education and training. In the researches carried out within the scope of the relevant subject in the literature, according to the opinions of stakeholders in education, it has been concluded that full-day education would improve the quality in education and training activities. This result is consistent with the findings of our research. Based on the opinions of the education administrators, it is important to move into a full-time education system. However, some important obstacles should be overcome during transition to this system. The decrease in the number of classrooms along with the initiation of the system and therefore the increase in the number of students per classroom are the most important obstacles. This will only be possible with the establishment of sufficient buildings and classrooms. In addition to the positive effects of lunchtime on relaxation in full-day education, participants also emphasized the problems regarding the fact that students who are away from their home have difficulties in nutrition, cannot find food in the school and cannot arrive in school on time as they go their home. Some suggestions have been developed based on the results obtained from the research and on the other results. In the step of preparing for the system, the constructions of buildings and classrooms can be planned by investigating teacher norms, the number of students and school buildings. The distance between students' houses and the school can be determined by admitting students only from the surrounding neighborhood. It is possible to build dining halls in some schools depending on these distances. It is possible to implement the changes in the system by receiving all school stakeholders' opinions. A relevant study can also be carried out at the high school level.